31997F0154

SKUPNI UKREP
z dne 24. februarja 1997
Sveta na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji v zvezi z ukrepi za boj proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok

(97/154/PNZ)

SVET EVROPSKE UNIJE JE

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti člena K.3(2)(b) Pogodbe,

ob upoštevanju pobude Kraljevine Belgije,

ker uvedba skupnih pravil za ukrepe v boju proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok lahko prispeva k boju proti nekaterim oblikam nedovoljenega priseljevanja in izboljša pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah, ki so v smislu člena K.1(3) in (7) Pogodbe v skupnem interesu držav članic;

ob upoštevanju Resolucije o trgovini z ljudmi, ki jo je sprejel Evropski parlament 18. januarja 1996 ([1]), in Resolucije o mladoletnih žrtvah nasilja, sprejete 19. septembra 1996 ([2]);

ob upoštevanju priporočil o boju proti trgovini z ljudmi, ki jih je sprejel Svet dne 29. in 30. novembra 1993;

ob upoštevanju sklepov Evropske konference o trgovini z ženskimi, ki je potekala na Dunaju 10. in 11. junija 1996;

ob upoštevanju sklepov Svetovnega kongresa proti tržnemu spolnemu izkoriščanju otrok, ki je potekal v Stockholmu od 27. do 31. avgusta 1996;

ob sklicevanju na člen 34 Konvencije o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989;

ker trgovanje z ljudmi in spolno izkoriščanje otrok predstavljata težjo kršitev temeljnih človekovih pravic, zlasti človekovega dostojanstva;

zavedajoč se tega, da je treba upoštevati posebno ranljiv položaj žrtev te vrste kriminala, zlasti ranljivost otrok;

ker sta trgovanje z ljudmi in spolno izkoriščanje otrok lahko pomembna oblika mednarodnega organiziranega kriminala, katerega obseg v Evropski uniji postaja čedalje bolj zaskrbljujoč;

v prizadevanju, da se izvedejo potrebni ukrepi za preprečevanje trgovine z ljudmi in spolnega izkoriščanja otrok;

ob upoštevanju dejstva, da se je Svet s sprejetjem skupnega ukrepa za sestavo seznama centrov posebnih sposobnosti in strokovnega znanja ([3]) in z uvedbo izmenjevalnega programa za usposabljanje oseb, ki so pristojne v tej zadevi ([4]), že odločil korenito ukrepati proti trgovini z ljudmi;

glede na to, da bi morale države članice Evropske unije v skladu z večletnim programom o sodelovanju na področju pravosodja in notranjih zadev, ki ga je sprejel Svet 14. oktobra 1996, v zvezi z nekaterimi vrstami trgovine z ljudmi in spolnega izkoriščanja otrok skupno ukrepati pri odpravi ovir, kjer te obstajajo, za učinkovito pravosodno sodelovanje v tej zadevi;

zavedajoč se tega, da vprašanje trgovine z ljudmi in spolnega izkoriščanja otrok zahteva multidisciplinaren pristop;

([1]) UL C 32, 5.2.1996, str. 88.
([2]) UL C 320, 28.10.1996.
([3]) UL L 342, 31.12.1996, str. 2.
([4]) UL L 322, 12.12.1996, str. 7.

ob upoštevanju tega, da se izrazi, uporabljeni v tem skupnem ukrepu, ne nanašajo na noben določen pravni sistem ali nacionalno zakonodajo, temveč bi se morali tolmačiti z vidika pravnih sistemov držav članic;

ob upoštevanju tega, da določbe tega skupnega ukrepa ne vplivajo na obveznosti držav članic, ki izhajajo iz zanje zavezujočih konvencij, kot je Konvencija ZN iz leta 1950 za preprečevanje in odpravljanje trgovine z osebami in izkoriščanja prostituiranja drugih, in prav tako ne vplivajo na pravico držav članic, da sprejmejo ukrepe, ki še naprej krepijo zaščito otrok ali boj proti trgovini z ljudmi,

SPREJEL NASLEDNJI SKUPNI UKREP:

NASLOV I

CILJI

A. Kot vodilo državam članicam pri izvajanju tega skupnega ukrepa in brez vpliva na podrobnejše opredelitve v zakonodaji držav članic se v okviru tega skupnega ukrepa naslednji izrazi razumejo takole:

(i) „trgovina“ je katero koli ravnanje, ki olajša vstop na ozemlje države članice, tranzit čezenj, prebivanje na tem ozemlju ali izstop z njega za namene, določene v točki B(b) in (d);

(ii) „spolno izkoriščanje“ v zvezi z otrokom je naslednje ravnanje:

(a) spodbujanje ali prisila otroka v nezakonite spolne dejavnosti;

(b) izkoriščanje otroka v prostituciji ali drugih nezakonitih spolnih praksah;

(c) izkoriščanje otrok za namene pornografskih predstav in pornografskega materiala, vključno s proizvodnjo, prodajo in distribucijo tega materiala ali z drugimi oblikami trgovanja s takšnimi materiali in s posedovanjem takšnih materialov;

(iii) „spolno izkoriščanje“ v zvezi z odraslo osebo je vsaj izkoriščanje odrasle osebe v prostituciji.

B. Za izboljšanje pravosodnega sodelovanja v okviru boja proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok se vsaka država članica obveže, da bo ob spoštovanju ustavnih pravil in pravnih tradicij vsake države članice revidirala svojo zadevno nacionalno zakonodajo v zvezi z ukrepi, določenimi v naslovih II in III, ki se nanašajo na naslednje naklepne vrste ravnanja, v skladu s postopkom, ki je določen v naslovu IV:

(a) spolno izkoriščanje osebe, ki ni otrok, za pridobitne namene, kjer:

— se uporablja prisila, zlasti nasilje ali grožnja, ali

— se uporablja prevara ali

— se zlorabi položaj ali pride do druge vrste pritiska, ki je takšen, da oseba nima nobene druge dejanske in sprejemljive možnosti, kot da se ukloni pritisku ali zadevni zlorabi;

(b) trgovina z ljudmi, ki niso otroci, za pridobitne namene, s ciljem njihovega spolnega izkoriščanja pod pogoji iz odstavka (a);

(c) spolno izkoriščanje ali spolna zloraba otrok;

(d) trgovina z otroki s ciljem njihovega spolnega izkoriščanja ali spolne zlorabe.

NASLOV II

Ukrepi, ki se morajo sprejeti na nacionalni ravni

A. Vsaka država članica revidira obstoječo zakonodajo in prakso, da bi zagotovila, da:

(a) so vrste ravnanja, določene v naslovu I B, uvrščene med kazniva dejanja;

(b) se ta kazniva dejanja in udeležba pri njih ali poskus storitve kaznivih dejanj, razen posedovanja iz naslova I A(ii)(c), kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi;

(c) kjer je primerno, se lahko za pravne osebe v skladu z načini, ki jih je treba opredeliti v nacionalni zakonodaji države članice, predpiše upravna odgovornosti v zvezi s kaznivimi dejanji, naštetimi v naslovu I B, ali kazenska odgovornost za takšna kazniva dejanja, ki so bila storjena v imenu pravne osebe. Odgovornost pravne osebe ne vpliva na kazensko odgovornost fizičnih oseb, ki so bile sostorilke ali napeljevalke teh kaznivih dejanj;

(d) kazni in po potrebi upravni ukrepi, navedeni v odstavkih (b) in (c) tega naslova, vključujejo:

— za fizične osebe, vsaj v težjih primerih, zaporne kazni, ki lahko vključujejo izročitev,

— po potrebi zaplembo predmetov in premoženjskih koristi teh kaznivih dejanj,

— po potrebi in kot predvidevata upravna ali kazenska zakonodaja države članice, začasno ali stalno zaprtje objektov, ki so se uporabljali ali so bili namenjeni za storitev takšnih kaznivih dejanj;

(e) bodo kazniva dejanja, ki jih zajema ta skupni ukrep, po potrebi prišla v področje uporabe Konvencije Sveta Evrope iz leta 1990 o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem;

(f) so njeni organi pristojni za kazniva dejanja, določena v naslovu I B(c) in (d), vsaj v primerih, v katerih:

(i) je kaznivo dejanje storjeno v celoti ali deloma na njenem ozemlju,

(ii) je storilec kaznivega dejanja državljan ali oseba, s stalnim prebivališčem v navedeni državi članici, z izjemo kaznivega dejanja posedovanja pornografskega materiala, navedenega v naslovu I A(ii)(c).

B. Kadar bi bilo sicer v nasprotju z ustaljenimi načeli kazenskega prava države članice v zvezi s sodno pristojnostjo, lahko slednja bodisi pri sprejemanju bodisi pri izvajanju pristojnosti iz točke A(f)(ii) zagotovi, da je to kaznivo dejanje kaznivo tudi po zakonodaji države, v kateri je bilo storjeno.

C. Če država članica vztraja pri pogoju identitete norme, navedeno v točki B, revidira svojo zakonodajo, da zagotovi, da ta zahteva ne ovira izvajanja učinkovitih ukrepov proti njenim državljanom ali osebam, ki imajo stalno prebivališče, ki so osumljeni vpletenosti v takšna kazniva dejanja v pravnih sistemih, ki mogoče niso sprejeli ustreznih ukrepov, navedenih v členu 34 Konvencije o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989.

D. Države članice lahko zagotovijo, da bodo izvajale sodno pristojnosti, kot je predvideno v točki A(f)(ii), samo, če bodo izpolnjene nekatere procesne predpostavke ali če domnevnega storilca kaznivega dejanja ni mogoče izročiti, ker:

— zadevne države članice ne ugodijo prošnji za izročitev, ki jo zahteva država, v kateri je bilo storjeno kaznivo dejanje, ali

— ker slednja država potrdi, da ne namerava zaprositi za izročitev domnevnega storilca kaznivega dejanja, ali

— ker tej državi ni uspelo zaprositi za izročitev domnevnega storilca kaznivega dejanja v razumnem času.

E. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni, da se zagotovi, da so poleg običajnih prisilnih ukrepov, kot so odkrivanje in zaseg, na razpolago tudi ustrezna preiskovalna pooblastila in tehnike, ki v skladu s pravicami do obrambe in zasebnosti oseb, za katere veljajo navedeni ukrepi, zagotovijo učinkovito preiskavo in pregon kaznivih dejanj, naštetih v točki A(a), (b) in (e).

F. Vsaka država članica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotavljanje:

(a) ustrezne zaščite za priče, ki zagotovijo podatke v zvezi s kaznivimi dejanji iz točke A(a), (b) in (e), zlasti v skladu z Resolucijo Sveta Evropske unije z dne 23. novembra 1995 o zaščiti prič v boju proti organiziranemu kriminalu [1];

(b) ustrezne pomoči za žrtve in njihove družine.

V ta namen vsaka država članica zagotovi, da:

(i) so žrtve na razpolago, če to zahteva kazenska zakonodaja države članice, da pričajo v katerem koli kazenskem postopku, kar lahko v ustreznih primerih privede do pridobitve začasnega prebivališča; in

(ii) se žrtvam omogoči vrnitev v državo, iz katere prihajajo, ali drugo državo, ki jih je pripravljena sprejeti, z vsemi pravicami in zaščito, ki jim jo prizna nacionalna zakonodaja držav članic.

Poleg tega vsaka država članica zagotovi, da se žrtvam kaznivih dejanj iz naslova I B nudi ustrezna pomoč, da lahko pred sodišči zagovarjajo svoje interese.

Vsaka država članica preuči, kako obveščati o poteku preiskave družine otrok, ki so žrtve kaznivih dejanj, obravnavanih v tem skupnem ukrepu.

G. Vsaka država članica sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovi, da službe, ki verjetno imajo ustrezne izkušnje v okviru boja proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok, to so zlasti organi za priseljevanje, socialno varnost in davčni organi, namenijo posebno pozornost težavam, ki so povezane s trgovino z ljudmi in spolnim izkoriščanjem otrok,

[1] UL C 327, 7.12.1995, str. 5.

in da ob spoštovanju notranje zakonodaje države članice sodelujejo z organi, odgovornimi za preiskavo in kaznovanje storilcev kaznivih dejanj iz točke A(a), (b) in (e). V primerih, ki si zaslužijo posebno pozornost, bi morale te službe zlasti:

— svetovati navedenim organom na lastno pobudo, če obstaja utemeljen za sum, da je bilo storjeno eno od teh kaznivih dejanj,

— zagotoviti tem organom vse koristne informacije, bodisi na zahtevo bodisi na lastno pobudo,

— po potrebi sodelovati v postopkih kot strokovnjaki.

H. Zaradi zagotovitve celotne učinkovitosti boja proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok vsaka država članica zagotovi, da so dejavnosti organov, ki so odgovorni za ta boj, ustrezno usklajene, da se omogoči multidisciplinaren pristop. Takšno usklajevanje bodisi na nacionalni bodisi na regionalni ravni lahko, odvisno od upravne strukture in pravnega sistema zadevne države članice, vključuje na primer oddelke ministrstev, policijske službe, pravosodne organe, ki so specializirani za to zadevo, in javne organe, ki imajo na tem področju posebne odgovornosti.

I. Organi vsake države članice ustrezno upoštevajo prispevek k boju proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok katere koli skupine, ustanove ali katerega koli združenja, ki se na podlagi svojega statuta bojujejo proti takšnim kaznivim dejanjem.

NASLOV III

Sodelovanje med državami članicami

A. Države članice zagotovijo najširše možno medsebojno pravosodno sodelovanje pri preiskavah in sodnih postopkih v zvezi s kaznivimi dejanji iz točke A(a), (b) in (e) naslova II.

B. Vsaka država članica, ki je izrazila pridržek ali dala izjavo v zvezi s členom 5 Evropske konvencije o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah z dne 20. aprila 1959, revidira pridržek ali izjavo, da ugotovi, ali lahko ovira učinkovito sodelovanje z drugimi državami članicami v zvezi s kaznivimi dejanji, ki jih zajema ta skupni ukrep.

C. Države članice v skladu z veljavnimi sporazum in konvencijami zagotovijo, da se zaprosila za pravno pomoč obravnavajo čim prej in da državo prosilko v celoti obveščajo o poteku postopka.

D. Država članica po potrebi sprejme ukrepe, ki so potrebni za neposredno pošiljanje prošenj za pravno pomoč med krajevno pristojnimi organi.

E. Vse države članice v primeru, da takšni sporazumi še ne obstajajo, imenujejo enega ali več organov za stik, s katerimi se lahko vzpostavi stik, kadar nastopijo težave pri izpolnjevanju nujnih zaprosil za pravno pomoč.

F. Države članice si v skladu s svojimi pravnimi tradicijami ter veljavnimi konvencijami in sporazumi odobrijo tudi medsebojno pomoč pri izmenjavi informacij, ki so v eni od držav članic upravne narave ali spadajo v pristojnost upravnih organov.

G. Vsaka država članica zagotovi, da so informacije v zvezi s pogrešanimi mladoletniki in osebami, ki so obsojene za kazniva dejanja iz tega skupnega ukrepa, in informacije, ki bi lahko koristile pri preiskavah in pregonu takšnih kaznivih dejanj, organizirane tako, da so hitro dostopne in da se lahko učinkovito uporabljajo in izmenjujejo z drugimi državami članicami.

H. Vsaka država članice lahko brez vpliva na svoje lastne preiskave in postopke ter brez predhodno prejete prošnje sporoči drugi državi članici katere koli informacije o dejstvih, če meni, da lahko razkritje navedenih informacij pomaga državi prejemnici začeti ali izvajati preiskave ali postopke za preprečevanje ali kaznovanje kaznivih dejanj iz točke A(a), (b) in (e) naslova II, ali če meni, da lahko razkritje informacij privede do prošnje navedene države članice za pravosodno sodelovanje.

I. Izmenjava in sporočanje informacij, ki sta navedena v odstavkih F, G, in H, se izvajata v skladu s pravico do zasebnosti in veljavnimi instrumenti ter nacionalno zakonodajo v zvezi z računalniško obdelavo osebnih podatkov.

J. Države članice po potrebi obvestijo in opozorijo svoja diplomatska in konzularna predstavništva v tretjih državah in na najboljši način izkoristijo možnosti, ki jih ta ponujajo v okviru mednarodnega sodelovanja proti trgovini z ljudmi in spolnemu izkoriščanju otrok.

NASLOV IV

Obveznosti in nadaljnje ukrepanje

A. Vsaka država članica predloži ustrezne predloge za izvajanje tega skupnega ukrepa v presojo pristojnim organom, da bi jih le ti sprejeli.

B. Svet bo na podlagi ustreznih podatkov do konca leta 1999 ocenil, kako dobro države članice izpolnjujejo svoje obveznosti iz tega skupnega ukrepa.

C. Ta skupni ukrep se objavi v Uradnem listu.

D. Veljati začne na dan objave.

V Bruslju, 24. februarja 1997

Za Svet

Predsednik

H. VAN MIERLO